

ראש השנה – תשפ"ה
פרשת האזינו – שבת תשובה

גיליון 232

א לעבטיגעער שפּת
און יום טוב

הארת השבת

אמרים פנינים וסיפורים על פרשת השבוע

מאת הרב יהודה צבי שפירא

אַלְכָה וְאָשׁוּבָה אֶל אֵישִׁי הָרֵאשׁוֹן

שִׁירַת הַשְּׁנָה

פעמוני דרך פהד מתרעעים
הנה קרבים וקאים הקמים נוראים.

הנותן בים דרך וקמים נתיבים,
בסוד 'אלול' גלומים וגנוזים.

צרוי חבילות בידי כל אחד עטופים,
כלים מפלים שונים על שקמיהם ארוזים.

לא קל הוא המשא של כל ימות השנה,
באי סדר מנחים תקנה ואקובה.

פרם, אורות זעירים בדרך ניצתים,
מתעוררים מחדש באגדת חסידים.

אי שם בין שמים ונמים,
שבבי אמת בוקעים ועולים.

מה רב טובך בפרומים,
ומה מעטים הם מעשי אביונים.

דרך מצויותיך ארוץ – בתנה ממלמים,
אור בהירות הדרך זכיהק בכפלים.

אחות חברים וידידים שצנא נוסעים,
תוספת זכויות מרבה בטרם העריב ערבים.

אברה מני גם היא מסכת דרכים,
גם בדרכי עקלתון כפוס קרבת אלקים.

מה פו פעמך בנעלים,
להתהלך לפניו בארצות החיים.

•••

אגלי טל מהולים בטפות נשמים,
השחר עולה פרקסי הקרים.

באשמרת הבקר מקדימים ומשפמים
לסליחות 'זכר ברית' בהקמת תחנונים.

"אשרי יושבי ביתך" נשמעת הזעקה
הלב מתמלא ברעדה ואימה.

הנה קרב ובר סיום השנה,
עז והדר לבושה.

בין עקב למישור אצים רצים מתרגשים,
במדרון התלול חסידים גועשים.

שם ציון על תשובת השנה נאנחים,
ברגשי נפש כל מה שמציק משיחים.

באדמת קדש לבקע מחצות חפצים,
בעשורת מזמורים לקרע שיערי שמים.

מזככים וטהורים מכל סיג זהמה,
לאחר 'ודוי דברים' וחרטה של סוף השנה.

•••

בגיל ורעדה צועדים פועים,
עם מחזורים בידיהם אבות וגנים.

בגדי חול ביום זה מפשלים,
מחלצות לבנים זיו והוד מפיקים.

רועדים וזוחלים עם דמדומי חמה
מנחה אחרונה של השנה העבר עלינו לטובה.

הכפורים. ימים שאנו מסוגלים ויכולים לחזור
למקור, לאבינו שבשמים. ימים שהירועה קורא לצאן
מרעיתו שתעו בדרך – וברוב חיבתם קורא להם.

זו מהותו של ימים אלו – שסגולתם החל – מיום
ההמלכה, ראש השנה, היום הבראשיתי – בו הכול
התחיל, בבריאת אדם הראשון, יום שבו הכול חוזר
להתחלה, לשרש.

'היום הרת עולם', זמן של לידה והתחדשות, בו
מתעוררת יכולתו של נברא להתחדש כביום בריאתו.

כקורי עכביש ידמו

וגם אם זה נראה, כמטלה קשה שיבה זו, אינה היא
אלא תעתועי עיניים, דמיון המעכבו לתשובה:

היה פעם מלך, שהטמין אוצר גדול, ובכדי שלא כל מי
שלבו חפץ יבוא ויטלו, הקיפו בחומות הנראים לעיניים
כגבוהות ובצורות, שאין יכולים לבקעם. אך כל אלו
היו רק למראית עין, כקורי עכביש היו חזקים וגבורתם.

רבים היו אשר התקרבו לאלו החומות וכשהיה קשה
לשברם, נסוגו אחורנית מהסגת האוצר. והיו אף שכבר
שברו חומה אחת, אך כשבאו לשנייה וראו חוזקה,
הפסיקו מניסיונם. ובאותו דרך היו כאלו שכבר
הבקיעו כמה חומות – אולם לבסוף נבהלו מאימתם.
עד שבא בן המלך, וטען בתוקף: יודע אני שכל החומות
הם רק באחיזה עיניים, באמת אין שום חומה, וכך
עבר מחומה לחומה – עד שהגיע לאוצר המיוחל.

משל זה שהמשילו הבעל שם טוב, מובא בליקוטי
מוהר"ן (תורה מו ב), ורבינו נותן את דברו על כך:
'ומזה יבין המשכיל – הנמשל מאליו, על כל המניעות
וההסתרות ופיתויים, שהם בחינת חומות, שיש על אוצר
של יראת שמים, שבאמת אינם כלום. והעיקר – לב
חזק ואמיץ, ואז אין לו שום מניעה... כולם בטלים
ומבוטלים, למי שלבו חזק ואמיץ להשם יתברך.

וגם אפילו גבורה של הגיבורים, הוא רק מחוזק
ואומץ הלב, שיש לו לב חזק ביותר, לרוץ בקשרי
המלחמה, כמובא בספרים'. כעת שחתינת התשובה
פתוחה, כמובא בדברי חכמינו, ועבודתנו הוא – לבל
יהיה לנו חלישות ורפיון רוח, עלה נעלה כי יכולנו לה.
התשובה בדינו, הבה ונחזור לכור מחצבתנו אנו.
לשורשינו האמתית, 'פתחו לי פתח כחודו של מחט
ואני אפתח לכם פתח כפתחו של אולם'.

שִׁירַת הַתְּשׁוּבָה

קול התשובה מהדהדת ברעדה
התנערי מתרדמת השגרה והנשפיה.

אלכה ואשובה לאישי הראשון כמכךרה
אדבק מחדש לטהרת הנשמה וזכותה.

לא בשמים היא ולא רחוקה היא התשובה
פעת ועכשיו – והקמים קמים לתקומה.

היום ולא מחר זועקת הקריאה בעצמיה
פתח לי פתח פתח – ואוציאה מבור השבנה.

...ושוב זה קורה. שנת תשפ"ג פסעה את אחרוני
פסיעותיה. נתקרבה אל דמדומיה, אל סיומה.

עייפות נפש ותשישות, מי יותר ומי פחות – נגשים
אנו לחתימת השנה. שכבות של אבק יום-יום
מכסים את השגרה, נושאים עמנו את אמתחת
המעברים הגדושים בימי עליות וימי מורדות.
בשעות התחוקות, ושעות של רפיון ידיים, שקיעה
ואפרוריות בדמדומי הזמן החולף.

כאותו בן המלך שנאבד ביער

אך מרחוק מפצוע קול התשובה של ימי הרחמים
והסליחות. והנפש – מתנערת, נרעדת, מתעשתת,
זוכרת מי היא, מהיכן הגיעה ולאן פניה מועדות.

כאותו בן מלך שנאבד ביער מקטנותו, וצלילי ניגון
קדומים מפלחים את עולמו ומעוררים זכרונו,
מפילים את מסך הטשטוש והערפל ומזכירים לו את
ארמון המלכות, את כתר המלך ושריט הזהב.

מעוררים בו כמיהה לשוב אל אביו, בית נעוריו...
כאותו בן מלך, מתעורר בנו שוב הרצון, לחדש ימינו
כקדם, לשוב לחיק אבינו מלכנו, לעשות מטעמים
לאבינו כאשר היינו באמנה עמו. הנשמה שבה
ומיחלת: 'אלכה ואשובה אל אישי הראשון'.

לחזור אל המקום הישן האהוב, והמוכר

לעיתים, נדמה לנו כי לשוב בתשובה זו מלאכה
קשה ומפרכת, לפחות כמו טיפוס על הר גבוה ובלתי
מושג, או חציית ימים ונהרות.

דומה בעינינו, כי כדי להשיל מעלינו את קליפות
הזהמה שעטינו על עצמנו בעוונותינו הרבים
במהלך השנה החולפת – עלינו להיוולד מחדש, או
לכל הפחות לשבר חומות גבוהות ובצורות בשמים.

אך התורה הקדושה העוסקת במצוות התשובה
קוראת אלינו אחרת: "כי המצוה הזאת אשר אנכי
מצוך היום לא נפלאה היא ממך, ולא רחוקה היא.
לא בשמים היא ולא מעבר לים, כי קרוב אליך הדבר
מאד" (דברים יא א).

וכך הוא בדברי המדרש (שחר טוב סה): שערי
תשובה אינו נעול לעולם... מה הם הזה אינו נעול
לעולם, אלא כל מי שהוא מבקש לרחוץ בו בכל שעה
שירצה, כך התשובה בכל שעה שאדם רוצה לעשות
תשובה עושה, והקבי"ה מקבלה'.

ומפני מה מצוות התשובה כה קרובה אל לבנו, כה
מסורה בדינו? משום שהיא אינה מבקשת מאתנו
להיות משהו שאנחנו לא, אלא קוראת לנו לפתוח
את הלב, וילהיזכר' מי אנו. 'לחזור' אל המקום
ההוא, הישן, 'האהוב והמוכר'.

'תשובה': מלשון 'שיבה' וחזרה: לשוב אל חיינו
האמתיים, אל הטוב העצום הגנוז בנו, שלמרבה
הצער שכתנו בכלל שהוא קיים בתוכנו: "ידע כי
תשובה היא לשוב את הדבר למקום שניטל משם,
והוא בחינת זרקא המובא בזה"ק, 'אאדריקת
לאתר דאתנטילת מתמנן' (ליקוטי מוהר"ן תורה לה).

נטה אוזן לקול הרועה לצאנו ושתנו בדרך

אור מתוק זה – לחזור לשרשינו, הוא המנשב
בינות לימים אלו, וכדרשת חכמינו (ראש השנה יח).
על הפסוק (ישעיה נה-ו): 'דרשו ה' בהמצאו בהיותו
קרוב' - אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום

המשנה שירת השנה

משתתפי הקבוצה לא לקי זועקים,
”פתיח שיערי שמים” ברגעים נעלים.

אחרית שנה בראשית נכללים,
עבר ועתיד בתקנה נמחלים.

כתר מלוכה ברטט ממלכים,
שעשועי מרומים בוקעים מ”עיר הגעגועים”.

•••

אוצרות מלאים במטמונים,
שכיות פלי חמדה מלאים וגדושים.

אצורים וגנוזים בחלקת בית החיים,
ברגבי ציונו אשר בעפריים נעלמים.

צידה ותקנה שם בנמצא ללבבות כמהים
תשובה ל”מה נאכל ברבות הימים”.

ה”זכרנו לחיים” שפגמים אלו נזכרים ונעשים,
בכוחו של צדיק - בתפלה נפלים.

רגעי השנה הנדשה כאן החלה,
שנה טובה ומתוקה בכוח פו שמחה.

שנה שטרם הייתה בבריאה באה השורה,
דהא אין שנה דומה לחברתה.

זכרתי לך חסד געורך בוקעת הקריאה,
אהבת כלולותיך בארץ לא זרעה...

•••

כלים מפלים שונים,
הם אלו שדרכם החסדים נאצלים.

רצונים, אומר ודברים,
ודונים תחנות ופיוסים.

כוחו וזכותו של צדיק למתאמצים,
חיים טובים לחפצים בחיים.

ציונו הקדוש, קדש קדשים,
שערו לא ננעלו גם מפני רחוקים.

לא עת החשות,
לא זמן הרפות.

ימי הוד אלו כבי-הלולא,
חטף ואכל חטף ושתה שיננא.

עתות רצון בינעף חולפים,
בל נמירם בבבלוילי דרכים.

אל תחפש ואל תשקט,
הרמה קולך בתפלות ובזמרות.

בין אנשי התקנה בחלקת השדה באמן,
צידה לדרך נאגר לעמד איתן.

נשפיל כל זאת בחכמה לנצל,
פראוי וכפאות להתפצל.

נשוב למעוננו עם נפש כבוסה וטהורה,
ושנת תשפ”ה נגיענו לטובה ולברכה...

בעת,
זה הזמן
לאסוף
ולמלאות
את
אמתחותינו
בצידה לדרך
לכל השנה
נשכיל לנצל
זאת!

זוית ראיה <<

בשורה משמחת
העלון מצורף מידי שבוע
במאסף הענק של מיטב עלוני השבת "חכו ממתקים"

סיפורים מאירים

סיפורי פרשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב ותלמידיו ז"ע

”תזל כטל אמרת” (דברים לב ב)

רבי בוניא העשיר עובר לעגלה של שני סוסים

היה זה החסיד המרומם רבי סענדר טרווהיצר שהתקרב לדרכי הרבי, והיה לו כוח השפעה והפליא, וכמו כן היתה לו חבורה מיוחדת בעירו – עיר טרווויץ.

והיה זה פעם ערבה סענדר נסע יחדיו עם אנשי חבורתו העניים לראש השנה לאומן. ועקב עניותם הייתה העגלה שנסעו עליה רתומה רק לסוס אחד או לכל היותר לשני סוסים בלבד, ולכן נסעה העגלה מאוד לאט.

בהיותם באמצע הדרך פגשו בנגיד מעשירי אנשי שלומנו רבי בוניא, שהיה לו כפרים לרוב, ובהם טחנות קמח ומאות פועלים. עשיר זה נסע עם עגלת צב רתומה לארבעה זוגות סוסים כדרך העשירים הגדולים. גם הוא היה בדרכו לאומן לראש השנה.

כשראה את אנשי שלומנו, ובתוכם את רבי סענדר בעגלתם האיטית והרעוע חשב שאין זה לפי כבודו של רבי סענדר לנסוע בעגלה כזו, לכן ביקש ממנו שיעלה לעגלתו. ענה רבי סענדר: ”היות שאנשי עייפים מטורח הדרך, אבקש את עגלת הצב עבורם, ואתה עלה לעגלה שלי, היות ויש לך משהו לדבר אתך”. הסכים רבי בוניא העשיר ועבר לעגלתו של רבי סענדר.

הנסיעה לאומן הייתה עוד ארוכה, ורבי סענדר התחיל לדבר אתו מעניין התכלית, שאין שום תכלית בעולם הזה רק לעסוק בתורה ובתפילה ובמעשים טובים.

התעורר רבי בוניא כל כך מדבריו, ובאותו ערב ראש השנה, כשהגיע לאומן, פיזר ממון רב לצדקה עבור אנשי שלומנו, הרבה יותר ממה שהיה מפור כל שנה. ותפלתו הייתה גם כן בהשתכחות הלב יותר משאר כל השנים. לפני שהתלקותו של רבי בוניא, כששכב על ערש דווי, אמר לאלו שהקיפו את מיטתו: ”רק עכשיו אני מבין היטב מה שרבי סענדר דובר עמי אז, בדרך לנסיעה לאומן על ראש השנה, ומה מאוד צדקו דבריו”.

”וינקחו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור” (דברים לב ג)

מכין סעודת ברית מילה עבור חברו

איש חסיד היה רבי מיכל'ה בן רבי יצחק נכדו של מוהרנ”ת, שעוד זכה בילדותו להכיר את סבו הגדול מוהר”ת, ולשאוב הימנו יראת שמים.

רבי מיכל'ה הצטיין מאוד במצוות ”הכנסת אורחים”. והיה זה פעם אחת שהוזמן לעיר טולשין לברית מילה של אחד מאנשי בשם רבי עזריאל, בנו של רבי הירש ווייסליב.

לאחר הברית כששאל את האנשים היכן מתקיימת סעודת הברית ענו לו שאין בעל הברית עושה סעודה לרוב עניותו הגדולה, כאב הדבר לרבי מיכל'ה, לבש עוז ומיד החל לאסוף כסף עבור בעל השמחה, ולשקיע בזה סכום מעות – הלך וקנה עם הכסף מעט דגים מלוחים ועוד מעדנים ועשו סעודת ברית.

אחר כך בעת הסעודה כיבדו אותו שידבר דברי תורה לפני הצבור, נענה להם, ובין דבריו אמר שהס”מ הוא המעכב לבלי לעשות סעודות מצוה, ורמז לזה ס”מ”אל” ראשי-תיבות ס’עודת מ’צוה א’ין לעשות.

חלות גדולות לאורחים

היה זה החסיד רבי נשקע מטולטשין, אף על פי שהיה עני מרוד עד מאוד, אך בכל זאת כשהיה בא אליו אורח, היה מכין אוכל בשפע למעלה מיכולתו.

וסיפר רבי לוי יצחק בנדר, שפעם התארח אצלו וראה איך שבניו שמחים מאד, וכששאלם: מדוע שמחים הנכם כל כך, ענו לו: ”כי עכשיו יהיה גם לנו מה לאכול...”

כשבא אליו אורח היה מכין במיוחד חלות גדולות מאד, כדי שכשיאכל האורח לא יתבייש לאוכל הרבה, כי מחמת שהחלה גדולה מאד לא תהיה ניכרת אכילתו, וכמה חלה הוא לקח לעצמו.

”ימצאוהו בארץ מדבר” (דברים לב ז)

מצאו מתבודד ביער הקפוא

היה זה החסיד הנללב רבי ברוך געציס, אשר היה יוצא את ביתו בקור האוקראיני, אף בלילות החורף הקשים ביותר אל היערות מחוץ לעיר לשאוג לה' ולהתבודד כהרגלו.

לילה קפוא אחד מני רבים, ור' ברוך יוצא כדרכו אל תוך מעבה היער החשוך והמושלג, אחד מצעירי החסידים השתוקק לראות במקורו במעשיו של רבי ברוך, ויצא לעקוב אחריו כשהוא מעוטף היטב במעיל פרווה ובנעלי חורף ראויים.

לאחר זמן מה גילה את רבי ברוך בינות לעצי היער, לבוש דל לגופו, והוא מנתר מצד לצד ומנענע בידיו וברגליו ללא הרף למען לא יקפא גופו חלילה. כך עמד לא שעה ולא שעתיים אלא לילה רוסי שלם! והתבודד עם קונו בדיבורים חמים כחלי אש ושופך את שיחו בינו לבין קונו ברהוטהרתי הלי רבנושי

מן ספאר ההיא ישיקו העתידים | דרכי התשובה

ילדים יקרים! נמצאים אנו בימי התשובה, ימים שאנו עוזבים את כל הדברים הלא טובים, ומתחברים יותר ויותר רק לדברים הטובים. חוזרים אנו בתשובה אל אבינו שבשמים.

בספר לקוטי הלכות – מסביר רבי נתן מברסלב יסוד גדול לתשובה, בכתבו, שהעברות שהאדם עושה מגיע מבהילות וריצה, הוא אינו מושב דעתו וחושב על התכלית והתוצאות, בגלל זה הוא נכשל חלילה בעברה.

ולכן התשובה צריכה להיות ההפך מזה – בהרבה ושוב הדעת, בחכמה ובתבונה, וכמו שאמרו רבותנו ”הבא לטהר מסייעין לו ואומרים לו המתן”.

כי אפלו שהאדם צריך להזדרז מאוד ולעזב דרכו הרע, אך ביחד עם זאת הוא צריך את הישוב הדעת, לדעת שגם אם הוא מתעורר לתשובה – יכול להיות שלא בפעם אחת הוא יזכה להתגבר על הפל, והוא יכול עוד לעבר הרבה חלשיות הדעת, לכך אומרים לאדם – אל תבהל, תפסע עוד פסיעה ועוד פסיעה בדרכי התשובה, תעשה עוד טוב ועוד טוב, וכך לאט לאט תוכל להכנס לשערי התשובה. הרבה כוח של המתנה, שלא תמיד זוכים בפעם אחת להתגבר על הפל.

גם מצד אחד להזדרז ולברח מהדברים הלא טובים, אך יחד עם זה הרבה התחזקות וישוב הדעת.